

MARIA,

Troosteres der Bedrukten.

Vertaald uit de „Civiltà cattolica“

door

N. A. JANSSEN,

Rustend-Priester.

Gennep, 1884.

Vak 73
30

Ku-

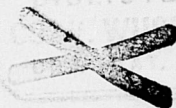
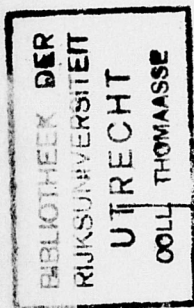
MARIA, ² Troosteres der Bedrukten.

Vertaald uit de „Civiltà cattolica“

door

N. A. JANSSEN,

Rustend-Priester.

Gennepe, 1884.

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

2945 749 0

De zoon der tranen.

(Een ware gebeurtenis.)

Ziet gij daar die brave huismoeder, welke schertst, lacht en zich als een kind verkneukelt in't midden van hare wispelende luitruchtige lievelingen? Het genoeg en de vreugd stralen uit haar rustig gelaat, zij heeft als geene geheugenis meer van voor- en geledene weeën; de huidige zorgen ja zelfs de vervelingen zijn haar geen last; want zij leeft en beweegt zich in een gedurige tevredenheid, in een streelende bewondering over het lieve, over het onschuldige, over het opgeruimde en tevens buig- en leerzame van hare zoete wichten: hare kroon, hare liefde, haar hartelust, haar cieraad.

Maar keer het blaadje om en herzie diezelfde moeder na eenige vijftal jaren. O welke verandering, welke omkeer, wat een contrast! Haar voorkomen is dat niet meer; haar van moederlijk genoeg tot lachen gezette tronie heeft plaats gemaakt voor eene met moeite verheelde droefgeestigheid: hare oogen zijn gezwollen, en het hart zoekt een uitweg voor niet te onderdrukken zuchten.

Vraagt gij als oud vriend, of als vertrooster der bedrukten, die goede vrouw naar de reden van hare ziele-smart: — ach weet gij niet, zal zij u snikkend antwoorden, weet gij niet dat een mijner kinderen, mijn jongste zoon dezelfde niet meer is? Slechte gezellen hebben hem mij bedorven: hij veracht alles wat goed, wat zedig, wat godsdienstig is. Hij spreekt mij vol zelfwaan, oneerbiedig ja

onbeschaamd aan. Men ziet er, in een woord, niets goeds meer in, en wie weet wat daarvan moet komen. En vroeger was hij toch zoo lief, zoo vroom, zoo gehoorzaam! En hierop barst de bedroefde moeder uit in een vloed van tranen, en het scheelt weinig of zij vervenscht haar moederlijk zijn, hare moederlijke waardigheid. — Tracht zulke moeder te troosten. Tegenover de gewone blootmenschelijke beweegredenen tot opbeuring heeft zij honderdvoudigen twijfel, honderde moeilijkheden te stellen. Klimt gij hooger op b. v. tot de H. Monica (welke aan alle moeders leert, hoe krachtig het gebed eener moeder is, mits het vurig en duurzaam zij) dan zal zij u antwoorden, dat Monica een heilige was en leefde toen en nog mirakelen gebeurden. — Dergelijk is het antwoord van vele christene moeders, als men haar wil overtuigen dat zij de bekeering harer afgedwaalde kinderen als in handen hebben, mits zij maar doen wat Monica deed. Men kan zulke moeders maar niet doen begripen dat Monica juist daarom en daardoor heilig werd, omdat zij onafgebroken, door haar vurige smeekingen en gebeden, werkzaam was aan de bekeering en heiligmaking van haren Augustinus, en dat er nog dagelijks mirakelen gebeuren en immer zullen gebeuren naar mate van het gelooven de volharding, waarmede zij van God gevraagd worden.

Tot bevestiging dier waarheid gaan wij hier een feit, een treffend en hartroerend voorbeeld aanhalen, dat waar dig is, om in de geschiedenis der menschelijke lotgevallen opgenomen te worden. Deze gebeurtenis is nog versch en werd ons in al hare bijzonderheden meêgedeeld door iemand die ze had van de moeder zelve van den protagonist.

Met vier kleinen weduwe gebleven spaarde de adellijke dame moeite noch kosten, om haren lievelingen een degelijk-maatschappelijke en echtgodsdienstige opleiding te

geven. De drie eersten beantwoordden volkomen aan de zorgen der teedere moeder, maar de laatste, de vierde was van een geheel andere gehalte, en weêrstreefde van jongs af de wijze en verstandige toewijding zijner moeder. Vergeefs was de moeite en arbeid van kloeke meesters, vergeefs was de tucht van voortreffelijke opvoedingsgestichten, waarin hij geplaatst werd. Het deugnietje wilde zich niet plooiën, niet buigen. Hij maakte het zoo grof, dat hij van overal werd weggezonden, of zelf heimelijk de huizen verliet, waar hij zijn kwade neigingen niet kon botvieren.

De brave moeder — dat laat zich verbeelden — was er erg meê begaan. Waarheen zij zich om raad wendde, was het: heb maar geduld, alle kinderen groeien niet op gelijk de ouders het wel zouden wenschen; ge hebt toch nog drie anderen die u lief zijn, die u genoeg geven, die u alles beloven. Waarom dan geen troost in die drie lievelingen, waarom u altoos bekommerd en geplaagd over dien eene? Kan het niet anders, houd hem dan maar als of hij er niet ware, denk er niet aan, kwel er u niet langer om en stel uw gemoed in rust.

Zij zou haar gemoed in rust, in vrede stellen? — Zulke opbeurders weten niet wat moederlijke liefde is, vooral indien deze liefde verlevendigd wordt door het licht van den waren godsdienst.

In deze treurige omstandigheid wilde het geval dat de Oostenrijksche keizer Ferdinand in Italiën kwam, om zich de ijzeren kroon op de zetten. Bij die gelegenheid verleende hij aan zijne Lombardische onderdanen, onder veel andere gunsten en voorrechten ook deze, dat eenige jongelingen, die verlangden de militaire loopbaan in te slaan, hunne studien konden doen in het collegie der adellijken te Weenen.

Dit scheen aan een vriend der bedroefde weduwe een mogelijk begin tot redding, zoodat hij meende: zij zou haren zoon die richting doen opgaan, dat vergemakkelijken. En in der daad niets gemakkelijker; want de jongeling werd niet alleen gedreven tot, maar was als zot en verliefd op het soldatenleven. Er blonk geen sabel, er werd geen geweer afgeschoten, geen exercitie of parade gehouden, of hij was er te vinden.

De moeder was dobberend tusschen twee: eenerzijds stelde zij wel eenig vertrouwen in de strenge tucht, welke in zulke collegies heerscht; maar van den anderen kant zag zij er tegen op, zich van haar kind te scheiden, wien zij dagelijks, zoo ernstig en liefderijk mogelijk, onderhield, wiens misstappen en verkeerdheden zij — zoo lang hij nog bij haar was — althans kon weten, betreuren en trachten te verminderen. In deze besluiteloosheid opende zij haar gemoed aan haren zielzorger en bad hem, hij zou haar in deze moeielijkheid inlichten en te rechthelpen. Het voor en tegen rijpelijk gewikt en gewogen, aarzelde deze niet haar deze scheiding — hoe bitter dan ook aan het moederhart — bepaald aan de raden. Ofschoon ver van haar, moest zij toch niet denken dat geen moederlijk oog over haar kind zou waken: de allerheiligste Magd, die liefdevolle moeder en toevlucht der zondaren, zou hem wel onder hare hoede nemen, indien zij haren zoon met vertrouwen aan Haar aanbeval, en met vurige en durende gebeden die gunst van Haar afsmeekte.

Door deze laatste woorden opgebeurd en door het Brood der sterken bemoedigd, begaf de brave vrouw zich voor een Maria autaar, waar zij, onder een vloed van tranen, welke het hart haar afperste, het volgend gebed sprak: ô Moeder der bedrukten, ô troosteres der bedroefden, zie

hier voor uwe voeten een diep-ongelukkige moeder, die hare moederlijke rechten aflegt, om ze aan U over te dragen. Ja, ik verzaak aan mijne moederschap. Van nu af en voortaan zult Gij de moeder, de eenige moeder zijn van mijnen zoon. Neem hem onder uwe hoede en bescherming, verander Gij hem het hart, maak Gij er een goed christen van. Ach lieve, heilige Moeder, verhoor mijne smeeking en geef mij, ô geef mij zonder uitstel eenig teeken dat Gij mij die genade zult schenken. —

Na dit eenvoudig maar hartelijk en vurig gebed stond zij vol betrouwen op, en besloot haren zoon tot Venetien te zullen vergezellen. — Op dat vernemen, dat hij naar Weenen zou gaan, was de jongeling opgetogen van blijdschap en zelfvoldoening. Tot dan toe was hij zwijgend, klagend, twistzoekend en onhandelbaar; maar van dezen oogenblik af scheen hij een heel andere. Ongevoelig voor het leed in de familie en voor de tranen zijner moeder, verkneukelde hij zich in de ingebeelde hoop eener schitterende toekomst. Welgemaakt en krachtig gebouwd, van een — als hij wilde — innemend en behagelijk voorkomen, goed bespraakt en begaafd met een meer dan gewoon verstand, wachtte hij met ongeduld den dag af, waarop hij ruimer en breeder met schittering zijne begaafdheden zon doen uitschijnen en waardeeren.

Moeder en zoon vertrokken dan, met zeer verschillende gemoedsgesteltenis, naar Venetien. Te Brescia gekomen, zouden zij zich daar wat ophouden, om afscheid te nemen van eenige vrienden. Maar zie, nauwlijks afgestapt, daar doet zich een brave vrouw dier plaats voor, die de adellijke reizigster bij haren naam begroette en haar aansprak: Mevrouw, wees duizendmaal welkom! de allerheiligste Maagd heeft u zeker naar hier gevoerd. Ik ben zoo vrij mij aan u voor te stellen namens den weleerw. heer pastoor

van die zich op dezen oogenblik te Brescia bevindt voor en zeer gewichtige zaak, waarin hij rekent op uwe edelmoedige liefdadigheid. U moet weten dat er in zijne gemeente een sedert lang verlaten kerkje is. Nu zijn eenige ligthoofden op het dwaas denkbeeld gekomen van dat kerkje aan te koopen, om er eene schouwburg van te maken. De goede heer pastoor is daar erg meê begaan te meer wijl hij er sedert lang het oog op had, om in dat kerkje eene broederschap op te richten ter eere van het H. Hart van Maria. De onderhandeling deswege is nog hangende. Die zich het eerst opdoet en een dikke som gelds kan storten, beslist over het lot van dat gebouw: af het namelijk eene woonplaats zal worden van de engelen en van Maria, of eerder van den duivel en van deszelfs aanhangers. — Zoo die brave vrouw. — Wel herinnerde zich de adellijke dame, die vrouw vroeger gekend te hebben, maar de pastoor die haar had afgevaardigd, was haar onbekend. Doch dat deed er niet toe. Voort kwam bij haar de gedachte op dat het niet zonder een wenk der goddelijke Voorzienigheid kon zijn dat, bij het eerst oponthoud der reis, haar van een onbekende, voor zoo een heilige zaak, de gelegenheid werd aangeboden van een goed, ja een voortreffelijk werk te doen, en dat wel ter eere van de groote Moedermaagd, aan wie zij kort te voren zoo vurig en zoo dringend haren ongelukkigen zoon had aanbevolen en toebetrouwd. Zij aarzelt niet, maar loopt naar haar reiskoffer, nam er uit wat de omstandigheden van den oogenblik haar toelieten, deed dat den ijverigen priester ter hand stellen met de boodschap: zij zou het later, te harent weêrgekeerd, beter maken; zijn eerw. moest het kerkje maar koopen en gerust op hare toezegging rekenen.

Door dat liefdewerk eenigzins opgebeurd en hare droef-

geestigheid verligt voelende zettede zij hare reis voort, terwijl zij gedurig dacht dat die ontmoeting te Brescia wel het teeken zou zijn wat zij van Maria gevraagd had, een teeken namelijk, dat haar gebed verhoord was.

De op het rustige water als voortvliegende gondel had de twee reizigers aan den voet der Adriatische koningin gebracht, en zij stapten uit bij het groote sint Marcus' plein, tusschen de prachtige gedenkmalen der vroegere Venetiaansche grootheid. Er is wel geen reiziger die, de eerste reis daar aankomend, niet getroffen wordt en staat opgetogen bij het zien en beschouwen dier plaats, welke haar gelijke niet heeft, en waar de Oostersche en Westersche bouwkunde malkaêr als kussen. Van den eenen kant het hertogelijk paleis, de gaanderijen van arabische bouwkunstgewrochten, en de sint Marcus' kerk mei haar spitsch front, met hare met lood bedekte koepels, die u herinneren aan de moskeën van Cairo en van Constantinopel. Van den anderen kant verplaatsen u, met de gedachte, de moderne bogen en de daaronder rijk uitgedoschte winkels en magazijnen in de prachtigste handel en weeldestraten van Parijs.

Onze mevrouw, die in de groote wereld was grootgebracht en daarbij geen ongewijde was in het waardeeren der schoone kunsten, zou zich, in andere omstandigheden, op dat zien, opgetogen en verrukt gevoeld hebben; maar nu ging zij die heerlijke en bewonderingswaardige plaats over met neêrgeslagen en betraande oogen, terwijl haar zoon, anders voor dergelijke zaken vrij onverschillig, zich nu toch niet kon weêrhouden van aan zijne bewondering lucht te geven. De moeder dacht slechts aan haren zoon en aan het uur van scheiden. Dat uur brak helaas maar al te vroeg aan. Nogtans, zich zelve overwinnende en krachtiger dan ooit opgewekt, herhaalde zij, in korte maar

warme woorden, hare veelvuldige vroegere vermaningen, omhelsde haren zoon, kuste hem teederlijk en gaf hem weenende haren moederlijken zegen, hem snikkend herinnerende, dat zij hem onder de bescherming had gesteld van de allerheillgste Moedermaagd, op dat deze, in hare plaats, hem voortaan tot moeder zoude zijn. In deze stemming begaven zij zich naar het stoomvaartuig, dat op het punt was van te vertrekken naar Triest. De jongeling klom op de boot, niet zonder een heimelijk traantje de laten vallen, terwijl de nog altoos angstigbedroefde moeder van op den kant hem met teekens en gebaren bleef nagroeten, als wilde zij hem nog steeds aan hare laatste moederlijke vermaningen doen denken. Doch weldra lichtte men de ankers, en de boot stevende vooruit.

In den schoot harer familiê weêrgekeerd was het haar als eene eeuw, dat zij van haren zoon nog niets vernam. Er gingen eenige weken voorbij, toen zij toch eindelijk, op een dag dat zij zich schier ontroostbaar gevoelde, een brief kreeg. Bevend neemt zij dien lang verbeiden brief en opent hem met een zucht om hulp naar den hemel. Doch reeds op het lezen der eerste regels vervulde zich hare ziel met eene blijdschap, welke alleen een moederhart kon gevoelen. Eer zij voortging, wendde zij meermalen hare verteederde oogen naar de onderteekening van den brief, om zich te vergewissen dat werkelijk hij, dat het haar zoon was; en zich overtuigd hebbend dat zij niet droomde, las, herlas en kuste zij dat dierbaar blad. En de aandoening, welke in haar opwelde niet kunnende weêrhouden, liep zij tot haar Maria-beeldje, storte daar hare vurigste dankzeggingen uit over dien heilzamen omkeer, vergat hare vroegere weeën, en noemde zich nu, als nog nooit zoo veel troost genoten te hebben, duizendmaal gelukkig. In der daad, dat eerste

schrijven bevatte hoofdzakelijk een levendige erkentelijkheid van den jongeling jegens de beste der moeders, die zoo veel en zoo veel voor zijn welzijn gedaan had: een oprechte betuiging van leedwezen over de Gode aangedane beleedigen, door niet gehoorzaamd te hebben aan haar, die voor hem op aarde Gods plaats bekleedde: vaste voornemens van het gepleegde te zullen herstellen, en in't vervolg met goede daden den tijd te herwinnen, vroeger verspild in ijdelheden en bandeloosheden: beloften eindelijk van, het moest kosten wat het wilde — zich met zijne moeder en met God te verzoenen door een geheele en rechtzinnige verbetering van gedrag en van zeden. — Ook waren dit geen ijdele woorden. Hij scheen werkelijk een geheel andere geworden in de eerste jaren dat hij zijne studien te Weenen voortzette. Hij schreef gedurig aan zijne moeder de schoonste brieven, waarin hij haar, onder meer, dikwijls uiteenzette, wat hij alle zondagen — zonder ooit over te slaan — ging hooren in de nationaalitaliaansche kerk. — O hadde hij immer zóó voortgegaan! Doch wie pijlt de geheimen van de onstandvastigheid der jeugd!

Onze jongeling was bijna op de helft zijner militaire opleiding toen, tot zijn ongeluk en tot dat van vele anderen, de woelingen en dwaasheden van 1848 losbarstten die, de edele gevoelens der italiaansche grootheden verbasterende, de onervarene jongelingschap van den weg der gerechtigheid wierp in de ijzeren armen der revolutie. Op de grootspraak en de holle volzinnen van het vaderland te redden, van den vreemde te verjagen, van groot, vrij en onafhankelijk te worden, voelde ook onze beklagenswaardige jongeling met meer vuur dan gezond oordeel zijn lever zwellen, en stak den kam op. Hij was niet meer in te toomen. Met verachting der goede raadgevingen van die het wél met

hem meenden, verbrak en sneed hij den draad zijner aanvankelijk goed ingeslagene loopbaan plotseling af. Hij verliet heimelijk Weenen en, om niet in de handen der duitsche ronden te vallen, kwam hij langs bergen en afgelegene schier onbegaanbare wegen in zijne geboorteplaats terug, en verscheen geheel onverwacht in het ouderlijk huis. Eindeloos en allerdringendst waren de vertogen, de smee-kingen en de tranen, waarmede zijne familie hem bezwoer, af te zien van zijn onbezonnen plan om zich bij de opstandelingen aan te sluiten. Niets mocht baten. De ongelukkig ontstokene vlam, wel verre van geblust te worden, was in het gemoed van den onberadenen jongeling een woedende brand geworden. Begaafd met kennissen, de voornaamste talen van Europa vlug sprekend, verciërd met den graad van luitenant der edele wacht, vol krijgslust en dapperheid, werd hij weldra als de afgod der jonge lui, die zich onder zijne vaan schaarden, ten einde de eer te hebben van met hem en onder zijne leiding den palm der gedroomde overwinning te behalen. — Hij was op het punt van zijne familie te verlaten, welke hij nauwlijks en ter loops gegroet had; en de moederlijke angsten deden zich op nieuw gevoelen. Reeds scheen het lot van den jongeling wanhopig verloren, toen het den hemel behaagde die ramp van die lieve familie af te weeren. Was het uitputting ten gevolge der harde reis, was het een ongeregeld leven, waren het slapelooze nachten doorgebracht in het zich met kameraden onderling aanhitzen tot gevechten en zegepralen, hoe of wat het ware, van uit al die rustelooze bedrijvigheid, van uit al dat woelen, van uit die ingespannen levenswijze bevond hij zich krachteloos en plotseling op een ziekbed, wat hij niet kon verlaten gedurende de vijf maanden der Lombardische worstelingen. Maar ongelukkig, om de ver-

veling en het ongeduld van zijnen staat te milderen, gaf de zieke zich over aan het lezen van God- en zedeloze romans, van zoogenaamde patriotische moord- en brand-schriften die, wel verre van hem tot bezinning te brengen, hem al meer en meer én hart én geest bedierven.

Bij de terugkomst der Oostenrijkers voelde hij als met leed zijne krachten, die in zijne ziekte schenen slechts gesluimerd te hebben, spoedig herleven en aangroeien. Hij schaamde zich boven mate, niet gelijk zijne makkers een proef te hebben kunnen leveren van ridderlijken heldenmoed, geen lauweriertakje te hebben kunnen plukken op het veld van eer. Dat ontstemde hem zoo zeer, dat hij uiterst kregel, gramstorig en onhandelbaar werd. Niet lang daarna, weêr uitgaande, bevond hij zich in een koffijhuis met eenige duitsche officieren. Onvoorzichtig en onbesusid begon hij te spotten met die uniformen, welke hem eenige maanden vroeger, nog te Weenen, eervol waren. Dat ging zoo ver, en hij verbitterde die heeren zoo zeer, dat een van hen hem den handschoen tot uitdaging toewierp, dien hij opnam voor den volgenden dag. Te huis gekomen ontmoette hij het eerst zijne moeder: mama, zeide hij haar met een gedwongen lach, ik heb een mijner streken aangevangen. Wat? riep de moeder verschrikt uit. — Ik heb een tweegevecht aangenomen met een duitsch soldaat. — Ongelukkige, ging de moeder voort, een tweegevecht? Wist gij dan niet, dat zulke gruwel zoo door kerkelijke als burgerlijke wetten streng verboden is? Er is u dus niets gelegen aan het leven van uw lichaam, aan het heil uwer ziel, niets aan uwe moeder, aan uwe familie, welke gij zoo in schande en droefheid wilt dompelen? — Mijne eer, hernam de wel eenigzins verlegene maar nog meer verharde jongeling, mijne eer gaat voor alles; om die te redden heb ik moeten

aannemen, nu moet ik mij dat laten welgevalen. — En zijne moeder: wat? laten welgevalen zoo iets? Wat voor een eergevoel?! De gelatenheid bestaat in het geduldig verdragen van beleedigingen; de eer, in de goddelijke, kerkelijke en maatschappelijke wetten te eerbiedigen en na te leven. In alle geval, zoo ging zij op krachtigen toon voort — nooit of nimmer zal ik in mijn huis zulke schandelijkheid gedoogen, neen, nooit. — Op deze woorden en nog veel meer op de verontwaardigde houding en de zenuwachtige gebaren waarmede ze vergezeld gingen, als van eene vrouw in wanhoop, dorst hij geen woord te uiten en, als iemand die zich schuldig gevoelt, maar zijn leedwezen niet durft belijden, vroeg hij eindelijk: wat moet ik dan doen? — Wat gij moet doen? Zie, tot welk uiterste gij mij gebracht hebt. Gij weet hoe zeer ik u bemind heb en nog bemin in weêrwil van uwe ongehoorzaamheid en ondankbaarheid. Gij weet hoe aangenaam ja hoe zoet het mij zou zijn, het leven te geven om u te redden: en desnietteenstaande beveel ik u thans, dat ge onverwijld de vlucht nemet naar een vreemd, ver afgelegen land, ten einde u aan het naastdreigend gevaar te onttrekken. Hierop eene beurs met goud genomen, en hem die ter hand gesteld: vlucht, riep zij op vreesselijken toon, vertrek, en kom niet meer onder mijne oogen, vooralleer gij tot bezinning gekomen en uw gedrag volkomen zult verbeterd hebben.

Beschaamd en verslagen verwijderde zich de ongelukkige, toen zijne moeder, verzamelend wat haar nog aan krachten overbleef, hem deze laatste woorden nazond: bid de allerheiligste Moeder Gods; Zij zal u als moeder zijn, Zij zal barmhartigheid met u hebben.

Dit huisselijk toneel was zoo aandoenlijk, maar tevens ook zoo luidruchtig geweest, dat het weldra de ge-

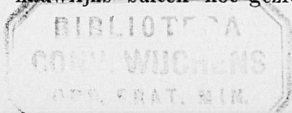
En
oor
dig
ke,
na
oon
de-
nog
ch-
ene
als
niet
—
cht
in
id.
het
nde
aar
st-
net
iep
ler
uw

ge-
og
ad:
ler

te-
ge-

heele stad door de ronde deed. — Middelerwijl ontkwam de jongeling de tegen den volgende dag aangenomene ontmoeting, en begaf hij zich naar een andere, afgelegene streek van Lombardijen. Doch hier verdween alras de indruk, welken de woorden en de houding zijner moeder op hem hadden te weeggebracht. In plaats van zich gelukkig te achten, het gevaar ontkomen te zijn, zette hij zich tegen zich zelve op, zich als 't ware schamende, geweken te hebben voor de tranen eener vrouw. Ook hier helaas werd hij weldra als omcirkeld door bandeloose heethoofden, die hem bij elke gelegenheid pikten als eenen lafaard die zijne eer niet had weten te wreken. Hoe menigmaal verbeelde de ongelukkige zich in zijn verward hoofd niet, tegenover zijne wederpartij te staan, den Oostenrijker den degen in het hart te stooten, hem voor zich neêr te zien zinken en zijn gekwetste eer hersteld te zien! Doch dit waren vluchtige droomen. In wezenlijkheid begon hij te beseffen, dat hij, door de verwaande onbesuisdheid van éenen dag, vele jaren van ware mogelijke grootheid had verspild en weggeworpen. Dat deed hem dan ook het verkeer met anderen vluchten en, was hem dat niet altoos mogelijk, dan bloosde hij immer van schaamte. Het was hem, alsof iedereen hem op de tong had, hem met verachting aankeek en spottend gezichten tegen hem trok. Dat werd hem onverdragelijk: weshalve hij besloot, voor altijd zijn schoon vaderland te verlaten en zoo ver te gaan, dat men nooit iets van hem meer zou hooren. Hierop begaf hij zich naar eene zeehaven. van waaruit hij zich, na duizend hinderpalen overwonnen te hebben, inscheepte voor het Oosten.

Doch de schuldige brengt zijn geweten niet in rust, met van plaats of land te veranderen. De lachende italiaansche zeekusten nauwelijks buiten het gezicht, overviel

onzen jongeling een doodelijke droefgeestigheid. Zijn vaderland verlaten, de aanraking met onverschillige reisgenooten tegenover de liefde eener teedere moeder, de nare zeeziekte, de verveling der reis, de onzekere ja duistere toekomst op zijne jaren, maar nog meer de gedachte aan de onsteltenis, aan de weeën zijner familie, dat alles overmande hem zoo zeer, verbitterde hem zoodanig het hart en leven, dat hij dwaaslijk meende, hieraan geen einde te kunnen maken dan door een uiterst van wanhoop. In dit donker plan verdiept, scheen hij met den dag zwaarmoediger en droefgeestiger te worden, zoodat niets meer bekwaam was om hem tot een glimlach te wekken of eenige afleiding te bezorgen. Hij gewaardigde zich geen blik op de dichterbijge kusten van Griekenland, de bakermat van zoo veel ouden roem, van zoo vele klassieke kunstgewrochten. Onopgemerkt voer hij de slagvelden van Troien voorbij, waarop zijne reisgenooten nog de schimmen zagen zweven der helden van Homerus en van Virgilius. — Intusschen bereikte men den mond der Dardanellen en den beroemden Hellespont, waarover — om niet te gewagen van latere wapenfeiten — de faam wil dat Xerxes eene brug sloeg, om met zijn fabelachtiggroot leger van Asien in Europa te komen. Matrozen en passagiers, allen begroetten met vreugdekreten het naderend einde der reis; hij alleen bleef gevoelloos en geheel verdiept in zijn zwart, wanhopend opzet. Hij herinnerde zich dat oudtijds zekere Leander van Abidos in die zeeengte was verdronken, toen hij, om zijne geliefde te zoeken, naar de overzijde zwom. Hij verbeelde zich, ook een historisch held te zullen worden en de schande die aan zijnen naam kleefde de zullen uitdelgen, indien ook hij in deze dichterbijge wateren het leven liet. Zoo mijmerende werd hij door den boozen geest, die hem beet had, zoodanig opgewonden,

en gedreven tot zelfmoord, dat het geloof met deszelfs bedreigingen van een ander leven, dat trouwens uit zijnen geest verdwenen was, niets op hem vermocht, om hem van dat noodlottig plan terug te houden, nog minder af te schrikken. In het gezicht gekomen van het betooverende wat Constantinopel, Scutari en Pera aanbieden, hoorde men op de boot — terwijl de matrozen bezig waren met het anker uit te werpen — op den achtersteven van het schip, op eens een doffen plof. Het vallen van den avond liet niet toe iets te onderscheiden, of een ongeluk te vermoeden; maar dag geworden, vergewiste men zich, dat de zwaarmoedige reiziger ontbrak; en zoo bleef er wegens zijnen noodlottigen dood geen twijfel meer over. Men zag en keek overal rond; doch het lijk niet boven ziende drijven, waren allen van meening, dat de ongelukkige reeds een prooi moest zijn geworden van eenig zeemonster. Eenigen begonnen de zaak schertzend te verklaren, met den vermiste voor een zinnelooze te houden, anderen toonden eenig medelijden zeggende dat hij een slachtoffer moest wezen van een groot onheil, de meesten trokken er zich niets van aan, en het duurde niet lang of ieder ging zijns weegs, en men sprak er niet meer van.

Maar wel dachten aan en spraken van hem tot God om barmhartigheid zijne twee liefderijke moeders, de aardsehe en de hemelsche. Gene die, na het vertrek van den ongelukkige, niets meer van hem gehoord had, bad en bezwoer dag en nacht, met niet uit de drukken verzuchtingen, Haar, op wie zij hare moederlijke rechten had overgedragen. Tot dat zelfde einde deed zij aan die hemelsche Moeder gebeden en smeekingen opzenden door de broederschap van het H. Hart van Maria, in het bovengenoemd kerkje, dat zij bijna alleen voor hare rekenig gekocht en alleredelmoedigst verrijkt en verciert had. Ook waren die

smeekingen niet onverhoord gebleven. De H. Maagd waakte mat alle zorg over dat afgedwaald schaap; maar Zij liet de zaken tot het uiterst komen, opdat de macht van haren arm des te treffender zou uitschijnen. Wie heeft trouwens ooit met vertrouwen zijne toevlucht tot Maria genomen, en is niet verhoord geworden? De redding, welke Zij haren beschermeling bracht is in alle opzichten iets zeer buitengewoons, en heeft veel van een mirakel. Reden waarom wij dezelve — om bij onze lezers geloof te vinden — stipt en nauwkeurig gaan verhalen, zoo als ze door den jongeling zelve verteld werd, bereid als hij zich verklaarde, om dat met den heiligsten eed te bevestigen. Ziehier dan, hoe hij het gebeurde weêrgaf.

Toen ik mij in zee wierp en mijn hoofd door de golven overdekt voelde, wel verre van mij over mijne boosheid te berouwen, trachtte ik dieper te komen, om voor goed een einde aan mijn leven te maken. Maar zie, iets ik weet niet wat, als een forsche hand, (ik schrik als ik er aan denk) stiet mij plotseling naar de hoogte op om de lucht in te ademen, welke ik op dien oogenblik wanhopend haatte. Met geweld willende sterven, dompelde ik mij met meer kracht: en dezelfde hand rukte mij met meer kracht naar boven en bracht mij boven water, als of zij mij zeide: neen, gij zult niet sterven. Hierop deed ik, met de krachten die mij nog restten, een laatste poging om mij te verdrinken; maar dezelfde immermeerhelpende hand belette mij zulks niet alleen, maar trok mij op het strand en redde mij. — Door de doodelijke worsteling uitgeput, wist ik aanvanke-lijk niet, of ik nog wel leefde en waar ik mij bevond: nu en dan werd ik beroerd door verschrikkelijke beelden van wangedrochten, door schimmen van drijvende lijken en door gruwzaam gehuil van duivelen. Dag geworden en mijn oogen trachtende te openen en wat te luisteren, ontwaarde

ik niet ver van mij een bosch van scheepsmasten en, een niet te onderscheiden gemompel van menschenstemmen hoorende, merkte ik dat ik bij de haven van Constantinopel was. Toen ontwaakte in mij een zeker verlangen naar het leven; maar verstijfd van kou en als gebroken, was het mij onmogelijk, hoe zeer ik het ook beproefde, een kreet te slaken, veel minder op te staan om hulp te zoeken, Eindelijk scheen het mij dat iemand mij opmerkte en mij naderde; doch na eenige stappen mij, aan mijne europeesche kleeding, voor een christen vermoedende, keerde hij met een verachtende houding rugwaarts en zeide tot anderen die bijkwamen: 't is een hond, laat hem maar in zijn vet smooren. — Men kan zich verbeelden, hoe bitter die woorden mij in het oor klonken. Ik een hond, welken men maar moet laten bersten zonder de mindste hulp, zonder een traan van medelijden! Ben ik een hond, wie zorgde dan voor mij, wie belettede mij, mij te verdrinken, wie legde mij neêr op dit strand? Nauwlijks deed ik mij dergelijke vragen, of de laatste afscheidswaarden mijner moeder flikkerden mij voor het geheugen, toen zij mij op het hart drukte, de allerheiligste Moedermaagd aan te roepen. En nu twijfelde ik niet meer, of die gebenedijde Moeder was het, die mij bij mirakel gered had, Doch, waartoe dacht ik tevens, waartoe, indien ik hier toch moet sterven tusschen Turken, en erger dan een beest? Intusschen waren mij nog andere norsche gezichten genaderd die, mij wel bekeken, zich insgelijks geheel onverschillig verwijderden. Geweldig getroffen van mij zoo barbaarsch van de menschen verlaten te zien; ach! allerheiligste Maagd, riep ik van uit de diepte des harten uit en met een gevoel van geloof, dat ik sedert jaren niet meer gehad had, ach heilige Maagd, wees Gy mijne moeder en erbarm U over mij. — En zie,

daar zondert zich van een groep menschen, welke ik reeds van verre had onderscheiden, een man af van een eerbiedwaardig voorkomen, in een langen toog, met de kapuce op het hoofd en een witte koord om het midden, in een woord in het habijt der eerw. paters Franciskanen. Hij nadert mij, bukt zich zachtjens over mij neër en vraagt mij in het duitsch, van waar ik kwam, welk onheil mij was overkomen, en waarin hij mij van dienst zou kunnen zijn. Ik verstond hem zeer goed, doch de ontroering en het afgetobte, waarin ik verkeerde, lieten mij niet toe, hem een duidelijk antwoord te geven. Hierop herhaalde hij zijne vraag in het fransch; doch slechts een half, een gebroken antwoord krijgend, dacht de goede pater dat ik hem niet verstond. Eindelijk sprak hij mij in het italiaansch aan. Op dien toon, uit zulken zoeten mond, ontwaakte in mij de adem des levens. Ik deed mij geweld aan om te spreken, en niet zonder veel moeite antwoordde ik hem toch duidelijk: ik kom uit Italiën, banneling van mijn vaderland, en alleen nog levend, omdat ik niet heb kunnen sterven. — Ook de goede pater was een italiaan: hij sprak verscheidene talen, en had mij aanvankelijk in het duitsch en in het fransch aangesproken, omdat de laatst daar angekomene schepen tot die twee natiën behoorden. Dat vernemen wekte zijnen ijver nog meer op. Van welke streek van Italien? vroeg hij mij met vuur. O Pater, van Lombardijen. — Van Lombardijen!... En van welke stad? — Van . . . — Van . . . Mag ik weten van welke familie? — Intusschen zag ik dat zijn bleek gelaat kleurde. Mijne afkomst gehoord, stond hij een oogenblik in bedenking, waarna hij met levendigen aandrang vroeg: kent u de adellijke mevrouw . . .? Dat is mijne moeder. — Op dit laatst antwoord viel de vrome pater op mij, omhelsde mij, kustte mij en begon teederlijk te weenen.

Op de knieën gevallen hief hij beide armen ten hemel zeggende: Een zoon mijner weldoenster op dit vreemd strand! in zulken ellendigen staat! Ik dank u ô goddelijke Voorzienigheid dat gij mij eene gelegenheid gegeven hebt van althans eenigzins, in den zoon de weldaden te mogen vergelden, welke ik van de moeder ontvangen heb.

De goede pater was langentijd in Lombardijen verbleven, had de liefdadigheid der adellijke dame gekend, zich menigmaal voor zijne armen tot haar gewend en, bestemd voor de Oostersche missien, had hij van haar een goede som voor reisgeld gehad. Nog maar kortelings te Constantinopel wachtte hij den oogenblik af van zich te kunnen inschepen naar Jerusalem en zocht, om middelerwijl iets nuttigs te kunnen doen, de zieke christenen op, om hun den bijstand zijner geestelijke bediening te kunnen verstrekken. Het was hem een onuitsprekelijk genoegen dezen ongelukkige niet, gelijk sommigen zouden zeggen, bij toeval, maar door een bizondere schikking der goddelijke Voorzienigheid, te hebben aangetroffen, en hem als tot een troostengel te kunnen zijn. Zonder moeite verkreeg hij, dat de deerniswaardige zieke in het door de Zusters van Liefde bestuurd hospitaal werd opgenomen en, omdat de jongeling deel had uitgemaakt der adellijke lyfwacht te Weenen, deed de groote Heer hem zelfs daarheen begeleiden door acht zijner soldaten.

Dank der liefdevolle zorgen van die goede Zusters (nog meer aangewakkerd door den ijver van den vromen pater) herstelde de zieke zich weldra volkomen van zijne gevoelloosheid. De hierbij komende bovennatuurlijke genade versterkte hem in de overtuiging, dat Maria over hem waakte. Hij zag in, dat hij in het verledene maar al te zeer misdaan had, dat het eindelijk tijd was het gepleegde door

een oprechte bekeering zoo veel mogelijk te herstellen. Men wekte hem op tot een groot betrouwen op de goddelijke barmhartigheid. Een en ander had ten gevolge, dat hij uit eigenbeweging vroeg om en begenadigd werd met het H. Sakrament van Boetvaardigheid en met dat der H. Eucharistie als laatste teerspijze. De daarbij aanwezenden konden hunne tranen niet wêêrhouden van godsdienstige aandoening: zij konden de zedigheid, de ingetogenheid en de vreugd, welke op het gelaat van den lijder te lezen stond, niet genoeg bewonderen, noch de vurige gebeden en verzuchtingen die uit een hart vloeiden dat kort te voren niets ademde dan goddeloosheid, wanhoop en vertwijfeling.

Na zoo wel in de tijdelijke als geestelijke behoeften van zijnen beschermeling (dien hij zijn zoon noemde) voorzien te hebben, was de goede pater Franciskaan er voort op bedacht, met de eerstvolgende postboot van Triest aan de moeder in Italië te schrijven, ten einde haar in kennis te stellen van het tot hiertoe voorgevallene. Zij zou moedscheppen; haar zoon had de meest treffende bewijzen gegeven van een rechtzinnige bekeering. Wel was er geen vooruitzicht op een spoedig herstel: weshalve hij het zeer wenschelijk achtte dat er iemand van de familie werd afgezonden om hem te komen bezoeken. Hij had overigens aan niets gebrek, wijl hij verzorgd werd door die engelen van christelijke liefde, door de Zusters van den H. Vincentius à Paulo. Een bezoek van iemand der zijnen, ô hoe aangenaam en troostvol zou hem dat niet wezen! Wie weet, wat zulk bezoek wellicht op zijn gestel nog zou kunnen uitwerken! enz.

Alleen de liefde van een teerminnende moeder kan beseffen, wat er in het hart der edelmoedige en Godvreezende moeder omging, op het vernemen dat haar kind als een zwerver, in een vreemd land, in een openbaar hospi-

taal gevaarlijk ziek lag. En toch troostte zij zich in zulke ontroering niet weining door de verzekering, dat hare liefde, haar nog altoos beminde zoon nu voor goed tot inkeer was gekomen, en dat zijn herstel niet geheel hopeloos was ja, al ware dit, dat dan toch zijn best gedeelte, zijne onsterfelijke ziel — waarvoor zij vooral en zoo zeer den bijstand van Maria had afgesmeekt, — gered en behouden was. Zij deed hare lieve familie bijeenkomen, las haar snikkend den inhoud dier droevige tijding voor en wilde, dat twee harer zonen zich onverwijld zouden gereed maken voor de lange en niet gevaarlooze reis; ten einde hunnen lijdenden broeder te gaan helpen en troosten. Zeer mogelijk kwam haar de droevige geschiedenis van Jacob wel voor den geest die, na een eersten zoon (Josef) verloren te hebben, eenen tweede (Benjamin) aan gevaar blootstelde. Dacht zij niet aan die roerende scheiding, zeker toch beving haar gemoed eene niet ongelijke bitterheid.

De twee jonge lieden kwamen zonder ongeval te Constantinopel aan. Zoodra mogelijk aan het ziekbed van hunnen broeder, moesten zij zich overtuigd houden, dat er geen hoop meer was om hem naar Italiën te vervoeren. Alhoewel bewust van den dringenden aan zijne moeder geschreven brief, was het in hem niet opgekomen, dat hij met zulk een aangenaam en troostend bezoek zou verrast worden. Geen wonder dan ook dat hij in het omhelzen zijner broeders zóó blij te moede was, dat hij voort een merkelijke beterschap gevoelde. Doch het was in het boek van hierboven geschreven, dat de draad zijner aardsche bewogene loopbaan moest worden afgesneden. Hij herviel weldra in een langzaam koortsje dat hem allengs uitputtede. In overleg getreden, besloten de twee broeders, hunne taak te verdeelen: de een zou terugkeeren, om de moeder van den stand der zaak te onderrichten, terwijl de andere

zou blijven, om den dierbaren zieke de oogen te sluiten en deszelfs stoffelijk overschot in vrede ter ruste te leggen.

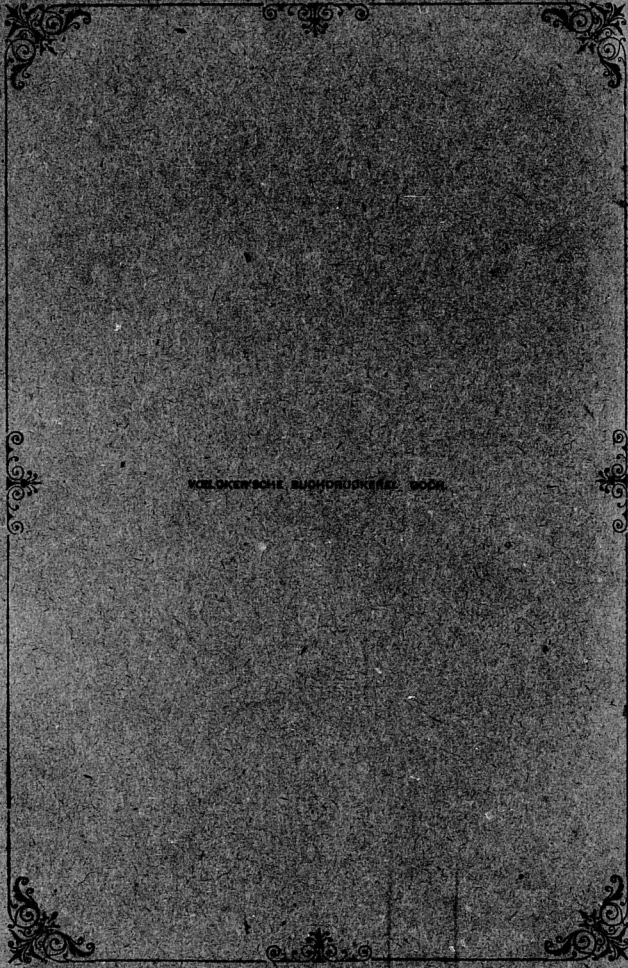
Met hoe veel aandrang en hoe herhaaldelijk de bekeerde zijne moeder om vergiffenis deed smeeken, hoe hart- en teederlijk hij zijnen broeder, vóór zijn vertrek, bedankte, met welke gelatenheid en overgeving hij zich dat scheiden liet welgevallen, ofschoon hij overtuigd was hem op aarde niet meer terug te zullen zien; dit alles en meer laat zich beter verbeelden dan beschrijven.

De goede pater, wien de allengs stervende eeneeuwige erkentelijkheid betuigde, was bereids naar zijne misssie vertrokken, na zijnen beschermeling beloofd te hebben dat hij zich steeds zijner zou gedenken in het onbloedig offer der H. Mis.

Gedurende de slepende ziekte, die hem van lieverleê verteerde, was de werking der goddelijke genade in die uitverkorene ziel, en hare trouw in aan die hemelsche gunsten de beantwoorden, wonderbaar. Naar mate zijn lichaam verzwakte verkloekte zich zijn geest, en heiliglijk was hij zich steeds bereidend tot den laatsten overgang. Op zijn uiterst gekomen hernieuwde hij voor zijnen bijgebleven broeder met vuur de teederste gevoelens van erkentelijkheid jegens hem, jegens de familie en vooral jegens zijne lieve moeder, welke hij op nieuw om vergiffenis deed smeeken voor de duizend haar angedane beleedigingen en veroorzaakte smarten. Als een brandoffer droeg hij zijn leven aan God op en, vol betrouwen gaf hij, met de zoetenamen van Jezus en Maria, in's Heeren zoen, zijnen geest, daags voor het feest van de Moederschap der H. Maagd, als een ander en nieuw teeken, dat Zijhem tot zoon had aangenomen en hem riep, om met Haar, in het hemelsch Paradijs, de zegepraal van hare goddelijke Moederschap te vieren. —

en
.
be-
rt-
te,
en
de
ch

ge
k-
ch
s.
ê
te
e
n
k
r.
-
-
e
-
-
a

MOLOKENSCHER BUCHDRUCKERLEHRE 1800